

از کتاب شاهد صادق

(بقیه از شماره قبل)

۴۷۴

ابوالولید باجی فوت شد.

۴۷۵

نوشته‌کنین فرجه جد خوارزمشاهیان بفرمان ملکشاه حکومت خوارزم و امیر ارتق اول ملوک ارتقیه حسن کفا یافتند.

۴۷۶

ابواسحق فیروز آبادی شافعی و عبدالرحمن متولی شافعی درگذشتند.

۴۷۷

سلیمان قلمش سلجوقی که از عهد الب ارسلان حکومت بعضی از حدود روم و شام داشت انطاکیه را از نصاری انتزاع نمود.

۴۷۸

در ظاهر انطاکیه میان سلیمان بن قلدش سلجوقی و شرف الدوله سلم عقیلی صاحب موصل رزمی صعب اتفاق افتاد و شرف الدوله بقتل رسید و تنش سلجوقی فرصت یافته بر حلب مستولی گشت و در این سال امام الحرمین ابوالعالی عبد الملک جوینی درگذشت.

۴۷۹

المختد علی الله لغمی صاحب اندلس با اتفاق یوسف بن تاشفین صاحب مراکش با اذفونش ملک الملوک فرنگی که قصد بلاد اسلام داشت رزم کرد و ظفر یافت و فخر المولاه بن خبهر بفرمان ملکشاه قصد دیار بکر کرد و آنرا از ملوک بنی مروان انتزاع نمود و دولت آن طایفه سیری گشت.

۴۸۰

عبدالله بن سهل انصاری درگذشت.

۴۸۱

خواجه عبدالله انصاری و شاه ناصر خسرو وفات یافتند.

۴۸۲

فخر الاسلام یزدی و ابو اسحق نعمانی محدث درگذشتند.

۴۸۳

ابو نصر سراج محدث درگذشت و حسن صباح بر الموت استیلا یافت و او اول اسماعیلیه

الموت است.

۴۸۴

یوسف بن تاشفین صاحب مراکش اشبیلیه و سایر بلاد اندلس را از متمدن لغوی انتزاع نمود و دولت بنی النعم در اندلس سیری گشت.

۴۸۵

سلطان ملکشاه و وزیرش نظام الملک درگذشتند ، خلیفه پسر کهرت ملکشاه محمود را سلطنت داد ، محمود با مادرش ترکان خاتون متوجه اصفهان شد ، برکیارق بن ملکشاه که آنجا بود بری شتافت .

۴۸۶

سلطان برکیارق با ترکان خاتون و محمود مصاف داد و ظفر یافت و تنش سلجوقی از شام قصد ایران کرد و بموصل رسید و حسام الدوله شهریار باوندی اول فرقه دوم از باوندیه خروج کرد و بعضی از طبرستان بگرفت و درین سال علی هکاری در گذشت .

۴۸۷

مقتدی عباسی بمرد و المستظهر بالله بجای پدرنشست و مستنصر اسماعیلی بمرد و پسرش مستعلی جانشین گشت و سعد الملک بن ماکولا فوت شد .

۴۸۸

تنش سلجوقی در حدود ری با برکیارق مصاف داد و بقتل رسید و بعد از او پسرانش دقاق و رضوان در دمشق و حلب حکومت یافتند .

۴۸۹

داود بن سلیمان سلجوقی صاحب روم درگذشت و برادرش قلیچ ارسلان جانشین گشت .

۴۹۰

سلطان سنجر بنیات برادرش برکیارق حکومت خراسان یافت و فرنگیان انطاکیه بگرفتند و رضوان سلجوقی صاحب حلب خطبه بنام مستعلی خلیفه مصر خواند و نصر مقدسی و ابن سواق مالکی دوگذشتند .

۴۹۱

فرنگیان معرفه النعمان بگرفتند و نوشکین غرجه صاحب خوارزم درگذشت و پسرش قطب الدین محمد جانشین گشت .

۴۹۲

سلطان ابراهیم غزنوی درگذشت و پسرش مسعود سلطنت یافت و فرنگیان قدس بگرفتند .

۴۹۳

میان برکیارق و برادرش سلطان محمد صاحب گنجه رزم اتفاق افتاد و برکیارق بهزیت رفت

۴۹۴

دیگر یار برکیارق و سلطان محمد رزم کردند و برکیارق ظفر یافت و فرنگیان سروج و قیسلره

بگرفتند

۴۹۵

مستعی اسمعیلی خلیفه مصر برود و آمر آمر شد و سلطان سنجر در ترمذ با قدرخان خاقان مصاف داد و او را بکشت و ارسلان خان را بسطنت نشاند و علی عقیلی بر دست اعزاب بقتل رسید و دولت بنی عقیل سیری گشت .

۴۹۶

میان برکیارق و سلطان محمد صلح شد و فاصله میان ولایات حدود عراق و آذربایجان مقرر گشت .

۴۹۷

فرنگیان عکا بگرفتند .

۴۹۸

برکیارق در گذشت و سلطان محمد در ایران مستقل گشت و حسین طبری شافعی وفات یافت .

۴۹۹

قلیچ ارسلان صاحب روم رها و حران بگرفت و ابوالفتح سهل ارغیانی درگذشت .

۵۰۰

جعفر بن احمد قاری و اسحق صروقی و بهرامی شاعر درگذشتند .

۵۰۱

سیف الدوله صدقه مزیدی صاحب حاه در نمائیه با محمد بن ملکشاه مصاف داده بقتل رسید و پسرش دیس در حنه حکومت یافت .

۵۰۲

ابوالحسن رویانی و ابوالعلاء صاعد اصفهانی درگذشتند و فرنگیان طرابلس بگرفتند .

۵۰۳

فرنگیان بر بیروت استیلا یافتند .

۵۰۴

ابوالحسن کیای طبری و خشاب و ابن هباریه شاعر درگذشتند .

۵۰۵

حجة الاسلام محمد غزالی و شبل الدوله حجازی وفات یافتند .

۵۰۶

ابن رشیق قیروانی فوت شد .

۵۰۷

محمد بن طاهر مقدسی و ابوبکر مستظهری و ابوالظفر ایوردی درگذشتند و رضوان بن تش...

سلجوقی صاحب حلب فوت شد و پسرش ابوالسلان بحکومت نشست .

۵۰۸

الْب از سلان بقتل رسید و برادرش سلطان شاه بحکومت رسید .

۵۰۹

سلطان مسعود غزنوی صاحب غزنین در گذشت و پسرش ارسلان شاه جانشین گشت و عساکر سلطان محمد بن ملک شاه صاحب ایران بشام آمدند و قصد بلاد فرنگ کردند و با فرنگیان مصاف داده داده بهزیمت رفتند .

۵۱۰

ابو مسعود خازن و مسعود سعد سلمان و ابوالفرج رونی درگذشتند .

۵۱۱

سلطان محمد بن ملک شاه باصفهان در گذشت و پسرش محمود در عراق جانشین گشت .

۵۱۲

مستظهر عباسی فوت شد و پسرش المسترشد بالله خلافت یافت و پیرام شاه غزنوی برادر خود ارسلان شاه را بدست آورده بکشت و گورخان فراختائی بر ابلاساغون استیلا یافت و راجه لکه پسر در بنگاله بحکومت نشست و ابوالقاسم سلیمان انصاری و ابوالعالی نجاش شاعر درگذشتند .

۵۱۳

سلطان سنجر بپسر زاده اش محمود مصاف داد و ظفر یافت و دیگر بار محمود را بحکومت عراقین و فارس داده بخراسان بازگشت .

۵۱۴

محمود تومرت بمغرب ظهور کرد و مسعود سلجوقی بپسرش محمود مخالفت آغاز نهاد و بعد از رزم بهزیمت رفت و ابو منصور صیرفی فوت شد .

۵۱۵

ابوالقاسم بن قضاة صقلی درگذشت .

۵۱۶

فراء لغوی و ابو محمد قاسم حریری صاحب مقامات و ابوالفتح شهرستانی صاحب ملل و نحل و فصیحی نحوی استرآبادی درگذشتند .

۵۱۷

احمد غزالی فوت شد .

۵۱۸

حکیم عمر خیام و ابوالفضل میدانی وفات یافتند و حسن صباح صاحب الموت درگذشت و کبابزرک امید جانشین گشت و فرنگیان صور بگرفتند .

۵۱۹

ابوبکر غالب تیانی فوت شد.

۵۲۰

ابن رهان محدث درگذشت.

۵۲۱

قطب الدین محمد انوش تکین غرجه حاکم خوارزم ببرد و پسرش اتسز بحکم سنجر جانشین گشت و اتابک عماد الدین زنگی بن آقسنقر بفرمان محمود سلجوقی ایالت موصل یافت و او اول اتابکان موصل است و در این سال ابن سیده بطلبوسی درگذشت.

۵۲۲

اتابک عماد الدین زنگی صاحب موصل حلب را از شمس الملوك سلجوقی انتزاع نمود.

۵۲۳

حسام الدوله شهریار باوندی صاحب ضبرستان درگذشت و پسرش نجم الدین قارن جانشین گشت.

۵۲۴

سلطان سنجر بماوراءالنهر رفت و محمد خان خاقان راجس فرمود و ابوالعالی حسن تکین را حکومت داد و آمر اسمعیلی صاحب مصر درگذشت و حافظ اسمعیلی حکومت نشست و محمد تومرت درگذشت و عبدالؤمن در جبال تیمل ریاست یافت و بارغ دباس شاعر فوت شد.

۵۲۵

محمود سلجوقی نماند و برادرش مسعود استقلال یافت و حکیم سنائی غزنوی درگذشت.

۵۲۶

حسن تکین وفات یافت و محمود خاقان خواهر زاده سنجر بفرمان خان سلطنت نشست و سلطان سنجر قصد عراق کرد مسعود با او رزم نمود و بهزیمت رفت و سلطان سنجر طغرل بن محمد را حکومت عراقین داد.

۵۲۷

خواجه قطب الدین مودود چشتی واسعد مهنی درگذشتند.

۵۲۸

ابوالوفاء شیرازی فوت شد.

۵۲۹

عبدالغافر فارسی و ابوالصلت دانی درگذشتند و طغرل سلجوقی صاحب عراق نماند و مسعود سلطنت نشست، مسترشد عباسی قصد او کرده گرفتار گشت و بردست نور الدوله دیس صاحب حله

قتل رسید و دیس بقصاص رسید و صدقه بن دیس حاکم حله شد و راشد بالله عباسی بجای بدر در بغداد بخلافت نشست .

۵۴۰

محمد حمویه جوینی درگذشت و قلیچ ارسلان سلجوقی صاحب روم قصد ایران کرد و بموصل رسیده از اتابک چاولی هزیت یافت و درآب خابور غرق گشت و پسرش مسعود در روم بحکومت نشست .

۵۴۱

راشد عباسی بردست فدائی اسماعیلی بقتل رسید و بعد ازو القتیبی لامرالله خلافت یافت و ابو منصور صاحب شهر زور و کردستان از احفاد حسنویه کرد برد و دولت آن دودمان سیری گشت و اتابک زنگی صاحب موصل بر مملکت او دست یافت .

۵۴۲

ابوالحسن عراقی فوت شد و متوکل رسی یمین ظهور کرد .

۵۴۳

سلطان سنجر بخوارزم لشکر کشید و اتلیغ بن انزرا بکشت و عین القضاة همدانی درگذشت .

۵۴۴

بدیع الدین اسطرلابی فوت شد .

۵۴۵

خواجه یوسف همدانی و حکیم مختاری غزنوی شاعر درگذشتند .

۵۴۶

سلطان سنجر سلجوقی با گورخان مضاف داد و منهزم گشت و علاءالدوله فلانمرز کا کونی صاحب یزد و ابرقوه در آن معرکه بقتل رسید سلطان سنجر اتابک سام را که اول اتابک یزد است بنیابت دختران فلانمرز حکومت یزد داد و در این سال شیخ الاسلام زنده ییل احمد جام و ابن عربینا صنهاجی درگذشتند .

۵۴۷

نجم الدین عمر نسفی درگذشت .

۵۴۸

ابوالقاسم محمود زمخشری صاحب کثاف و ابو حامد اندلسی درگذشتند .

۵۴۹

مهورب معروف یابن جوالبقی درگذشت و عبدالؤمن کومی تاشفین صاحب مغرب را بقتل رسانیده بحکومت نشست و او اول حکومت موحدین است .

۵۴۰

ابوالفتح خزاعی درگذشت .

۵۴۱

اتابك عمادالدین زنگی صاحب موصل نماند و پسرش نورالدین محمود در حلب و پسر دیگرش سیف‌الدین غازی در موصل به‌حکومت نشستند.

۵۴۲

عبدالؤمن کومی بر افریقه و اندلس تا اقصای مغرب استیلا یافت.

۵۴۳

سبقرین مودود سنفری در فارس خروج کرد و خود را اتابك خواند و او اول اتابكان فارس است و حافظ اسماعیلی صاحب مصر در گذشت و پسرش ظافر والی شد.

۵۴۴

علاءالدین جهانسوز صاحب غور قصد غزنین کرد و با بهرام شاه رزم کرد ظفر یافت و غزنین بگرفت و مراجعت نمود و با سلطان سنجر رزم کرد و اسیر گشت و ناصح‌الدین ارجانی در گذشت.

۵۴۵

عفی بن دبیس اسدی مزیدی صاحب حله در گذشت و دولت آن طائفه سبزی گشت و ابو حانه مظفر حکیم و امیر معزی شاعر در گذشتند.

۵۴۶

ابن دباغ الخمی و ادیب صابر نرمدی نماندند.

۵۴۷

سلطان مسعود سلجوقی صاحب عراقین و آذربایجان در گذشت و دولت سلاجقه در ایران ضعیف گشت و بهرام شاه غزنوی فوت شد و پسرش خسرو شاه به‌حکومت نشست و در بدو دولت از آسیب سپاه علاء الدین جهانسوز غوری غزنین بگذاشت و بلهاور رفت و در این سال ابوالبركات یهودی طیب در گذشت.

۵۴۸

سلطان سنجر بردست غزان اسیر شد و فرنگیان عسقلان بگرفتند و درین سال محمد یحیی نیشابوری و ابن منیر طرابلسی شاعر و ابن قیسرانی شاعر در گذشتند.

۵۴۹

ظافر اسماعیلی صاحب مصر بقتل رسید و پسرش فائز حاکم شد و قطب‌الدین مظفر عباسی و ابو‌الحکم باهلی و دلفک در گذشتند.

۵۵۰

ابوظاهر فضولی که اول اتابكان لر بزرگ است استقلال یافت و در لرستان و کوه‌گلویه به‌حکومت نشست.

۵۵۱

اتسز خوارزمشاه در گذشت و پسرش ختای خان در خوارزم به‌حکومت نشست و طغناج خان صاحب سمرقند وفات یافت و ابوالفضل حصکفی و عمیق بخاری در گذشتند.

۵۵۲

سلطان سنجر سلجوقی برد و محمود خاقان جانشین گشت و ایل ارسلان خوارزمشاه بن اتمز که در چند بود بخواروم آمده ختای خازرا مستأصل ساخت و حکومت نشست و شمس الملك سلجوقی صاحب حلب که آن نگاه والی نصیبین بود در گذشت و از آل تنش در شام کسی نماند و در این سال صدرالدین محمد خجندی اصفهانی و ابوالحسن محمد بن ابی البقا و جوهری زرگر شاعر در گذشتند.

۵۵۳

ابوالوقت عبدالاول سجزی و ابوالفتح بن راوندی وفات یافتند.

۵۵۴

ابوالفتح منبجی و ابوالعلاء گنجی در گذشتند.

۵۵۵

مقتنی خلیفه در گذشت و مستنجد عباسی بخلافت رسید و الفاتر بالله اسماعیلی صاحب مصر برد و العاضد بالله حکومت یافت و خسرو شاه غزنوی صاحب لاهور فوت شد و پسرش خسرو ملک جانشین گشت.

۵۵۶

ثقة الدوله انباری در گذشت و علاءالدین جهانسوز غوری وفات یافت و پسرش ملک سیف الدین محمد حاکم شد و مؤیدالدین آیه خاقان محمود خاقان را میل کشید و در خراسان مستقل گردید و در این سال امیر سلیق بحکم سلطان ارسلان سلجوقی بحکومت ارز روم و منکوجک غازی بامارت ارزنجان رسید ملوک سلبقه و منکوچیکه بایشان منسوبند.

۵۵۷

خواجه عبدالخالق غجدوانی و اخی فرج زنجانی و مؤید آلوسی و شیخ عدی هکاری در گذشتند.

۵۵۸

ایل ارسلان خوارزمشاه برد و پسرش سلطان شاه در خوارزم و پسر دیگرش نکش خان در چند بحکومت رسیدند و سیف الدین محمد صاحب غور بقتل رسید و غیاث الدین محمد بن سام جانشین گشت و یحیی عمرانی و ابن قطان بحدادی در گذشتند.

۵۵۹

تاج الدین ابوالفضل نصرین خلف صاحب سیستان از بقایای صفاریان در گذشت و حسن علی ذکرة السلام صاحب الموت رسم الحاد آشکار کرد و قاضی حمیدالدین بلخی صاحب مقامات حمیدی فوت شد.

۵۶۰

عون الدین هییره وزیر بغداد و ابن بزری شامی و حافظ ابوالعفی همدانی و ابن سبید نصرانی بحدادی در گذشتند.

۵۶۱

غوث الثقلین شیخ عبدالقادر گیلانی بغداد رحلت کرد.

۵۶۲

یسو که بهادر پدر چنگیز خان درگذشت و چنگیز خان جانشین گشت و امام عبدالکریم سمعی صاحب کتاب انساب و رشیدی سمرقندی شاعر درگذشتند.

۵۶۳

شیخ ابونجیب عبدالقاهر سهروردی فوت شد.

۵۶۴

اسدالدین شیرکوه از امرای اتابک نورالدین محمود که وزیر مصر بود درگذشت و برادرزاده اش صلاح الدین یوسف بن ایوب وزارت یافت و او اول ملوک آل ایوب است.

۵۶۵

سید حسن غزنوی درگذشت.

۵۶۶

مستجد عباسی فوت شد و پسرش المستضی بنورالله خلافت یافت.

۵۶۷

صلاح الدین یوسف بن ایوب نام عاضد اسماعیلی از خطبه بیفکند و بنام مستضی خطبه خواند و دولت اسماعیلیه مصر سیری گشت و ابن سعدون قرطبی و ابن ملامس شاعر اسکندرانی وفات یافتند.

۵۶۸

محمد شاه بن بهرام شاه سنجوقی صاحب کرمان از تسلط غزان منک بگذاشت و نزد سلطان شهاب الدین غوری رفت و دولت سلاجقه کرمان سیری گشت و در این سال تکش خوارزم شاه از چند در رسید و برادرش سلطان شاه را از خوارزم براند و بر تخت نشست و سلطان غیاث الدین محمد بن سام غوری غزنین بگشود و برادر خود شهاب الدین داد و درین سال منک النجاة حسن نجوی و ابوالعالی وراق درگذشتند.

۵۶۹

اتابک ایندگزر اول اتابکان آذربایجان درگذشت و پسرش جهان پهلوان محمد جانشین گشت و مؤید الدین آیه بانفاق سلطان تکش شاه با خوارزم شاه رزم کرد و بقتل رسید و پسرش طغان شاه بن مؤید که در تالش بود بحکومت نشست و ملک عادل نورالدین محمود صاحب شام فوت شد و پسرش ملک صالح جانشین گشت و در این سال عمارة یمنی و ناصح بن دهان نجوی و حکیم سوزنی درگذشتند.

۵۷۰

صلاح الدین یوسف بن ایوب از مصر بدمشق رسید و بگرفت و با مسعود بن مودود که بفرمان برادرش اتابک سیف الدین غازی صاحب موصل قصد او داشت رزم کرد و ظفر یافت و درین سال ابن خشاب بغدادی و نظامی عروضی سمرقندی درگذشتند.

۵۷۱

ابوالقاسم بن عساکر درگذشت.

۵۷۲

صلاح‌الدین یوسف بن ایوب با لشکر فرنگ که قصد قاهره مصر داشتند رزمی صعب‌کرد و ظفر یافت و هشتاد هزار کس بکشت و ابوالفضل شهرزوری درگذشت.

۵۷۳

ظہیرالدین ابوالعلاء مرغینانی و ابن بشکوال محدث و عبادی شہریاری شاعر درگذشتند.

۵۷۴

شہاب‌الدین غوری از غزنین قصد کجرات کرد و از راجہ آنجا بہیم دیو منہزم گشت و جیم بیس شاعر و سدید سلماسی درگذشتند.

۵۷۵

مستصبی عباس فوت شد و پسرش الناصر بالله خلافت یافت و عبدالواسع جبلی شاعر فوت شد.

۵۷۶

سیف‌الاسلام طلتکین بفرمان برادرش صلاح‌الدین یوسف حکومت یافت و رضی‌الدین یونس اربلی و ابن عصار نحوی و حافظ ابو طاهر سلفی درگذشتند.

۵۷۷

خواجہ احمد مودود چشتی و ابن انباری نحوی و اثیرالدین اخیکنی و فلسکی شروانی وفات یافتند.

۵۷۸

سیدی احمد رفاعی و رشیدالدین وطواط شاعر درگذشتند.

۵۷۹

صلاح‌الدین یوسف بن ایوب حلب بکشود و ابونصر فراہی صاحب نصاب وفات یافت.

۵۸۰

ساکنان لر کوچک از ستم گماشتگان عباسیان بجان رسیدند و شجاع‌الدین خورشید را بحکومت برداشتند و او اول حکام لر کوچک است.

۵۸۱

حبوبین قیس حرانی و ابو موسی مدینی و ابن دہان حمصی درگذشتند.

۵۸۲

جهان بیلوان اتابک محمد صاحب آذربایجان و حکیم خافانی شروانی وفات یافتند.

۵۸۳

صلاح‌الدین یوسف بن ایوب قصد بلاد فرنگ کرد و رمله و عسقلان و نابلس و قیساریہ و قدس بکشود و سلطان غیاث‌الدین و سلطان شہاب‌الدین روی بہاور آورند و دولت ملوک غزنویہ سیری گشت و تکش خوارزم شاه شادباخ بکشود و دولت مؤید بنہایت انجامید و ملک عمادالدین دینار از بتایای قوم غز بر کرمان مستولی گشت و در این سال عبدالقنی حنبلی و نصرحنبلی درگذشتند.

۵۸۴

صلاح‌الدین یوسف با فرنگیان رزمی صعب‌کرد و ظفر یافت.

۵۸۵

ابن موازینی و ابن عسرون موصلی و حکیم اوحدالدین انوری شاعر در گذشتند.

۵۸۶

مجیرالدین بیلقانی شاعر بقولی در اصفهان بقتل رسید.

۵۸۷

شیخ شهاب‌الدین مقتول شد و قزل‌ارسلان بن ایلدگز که هوای سلطنت داشت بقصد امراء بقتل رسید.

۵۸۸

شهاب‌الدین غوری با راجهٔ بتورا صاحب هند رزمه‌کرد و ظفریافت و قطب‌الدین ایبک را در دهلی گذاشت و نصر بن منصور نمیری در گذشت.

۵۸۹

سلطان شاه‌بن ایل ارسلان خوارزم شاه که در مرو بود وفات یافت و برادرش تکش بر آن سو مستولی گشت و صلاح‌الدین یوسف بن ایوب صاحب مصر و شام در گذشت و آن مملکت میان برادران و فرزندان او منقسم گشت و مجیر بیلقانی شاعر نماند.

۵۹۰

شیخ ابومدین مغربی در گذشت و ظفر ارسلان سلجوقی صاحب عراق در حدود ری با تکش خوارزمشاه رزم کرده بقتل رسید و دولت سلاجقه سپری گردید.

۵۹۱

قاسم شاطبی وفات یافت.

۵۹۲

تکش خوارزم شاه بر سیاه بغداد ظفر یافت و محمد بختیاری خلجی از امرای قطب‌الدین ایبک حاکم دهلی به بنگاله تاخت برد و آن مملکت بگشود.

۵۹۳

سید قتاده در حجاز خروج کرد و استیلا یافت و شرقای بنی قتاده با او منسوبند.

۵۹۴

امیر قطب‌الدین باقوی بعد از پدر در لار حکومت نشست.

۵۹۵

ابوالوالید قرطبی و حکیم ازرقی شاعر در گذشتند.

۵۹۶

تکش خوارزم شاه در گذشت پسرش قطب‌الدین محمد خوارزم شاه ب حکومت نشست.